

ÚJ POSIDONOMYA-FAJ A BAKONYI ALSÓ LIÁSZRÉTEGEKBŐL.

(A német szöveg kivonata.)

Irta : Kovács Lajos dr.

A bakonyi Káváshegy ÉNy-i lejtőjének alján felszínrejövő mészkőpadokat helyenként erősen összepréselt Posidonomya-héjak tömeges fellépése jellemzi. Ezek közt több jömegetartású példány a faji sajátságok tanulmányozását is lehetővé teszi, amelyek alapján *Pos. baconica* nov. sp. néven különíthetjük el a közelálló típusoktól.

E faj fontosabb bélyegei; a héj kerekded, a szélesség valamivel nagyobb a magasságnál, úgyhogy az alakmutató negatív értéket ad (l. a táblázatot). A héj eléggé domború, nincs ferde jellege, úgyhogy a fejlett búb központi helyzetűnek látszik. A záróperemnek fülszerű kiszélesedése nincs. A héjdíszítést alkotó síma koncentrikus bordák a héj felső 3/4-ében erősebben fejlettek, szélesebbek és ritkábban állnak, míg a héj alsó 1/4-ében finomak, keskenyek és sűrűn helyezkednek el. Felismerésük a héjak megtartási állapotától függ. A héjdíszítésre jellemzők még a búb felül kiinduló, általában elég erősen fejlett, különböző hosszúságú, ritkán álló sugárbordák, amelyek inkább a héj alsó felén emelkednek ki.

E sajátságok egyik-másikában a következő típusok jöhetnek szóba az összehasonlítás szempontjából: *Pos. bronni* V o l t z, amelyet elkülönít a bordákat és az azok térközeit borító másodlagos ráncok jelenléte, továbbá a sugárbordák hiánya; *Pos alpina* G r a s, amelyet a héj elliptikus alakja, ferde jellege, a búb félretolt helyzete és a sugárbordák hiánya különít el; *Pos. minuta* G o l d f., amely csupán a héjperem finom, sűrűnálló bordái tekintetében mutat megegyezést; *Pos. radiata* G o l d f., amelyet az eltérő héjalak, a záróperem fülszerű kiszélesedése, a bordákat és a térközeteket borító másodlagos ráncok jelenléte és a héjdíszítés egyéb jellegeiben megnyilvánuló eltérések különítenek el. A német szövegben megemlített többi faj bélyegei még kevésbé egyeztethetők össze a *Pos. baconica* nov. sp. sajátságaival.

Korábbi ismereteink szerint a Posidonomyák előfordulása a Bakony területén a Déli Bakonyra, ott is a felső liászképződményekre szorítkozott. V a d á s z itt a *Pos. radiata* G o l d f. tömeges fellépéséről szól (19, 23. és 38. l.), amelyet B ö c k h korábban a *Pos. alpina* G r a s sp.-el azonosított (2, 33. l.). A Lókúti dombnak a szóbanforgó területtől nem messze eső pontján jól feltárt liászsorozat alján posidonomyás rétegek közbeiktatódását ismerhetjük fel (13, 224. l., 17, 212. l.), amelyek a liász α magasabb részét, az Arietites Bucklandi övét képviselik. Ezekkel azonosíthatók a Káváshegy posidonomyás rétegei is: itt a *Pos baconica* nov. sp. példányai, helyenként tömegesen, még a liász β -ban ismételtelen közbetelepülő vékony rétegekben is előjönnek.